

Պարսից տէրութիւնն հասարակաց պարտք չունի, վասն զի յաւելուածական ծախքն արտաքոյ կարգի տրօք, տուգանօք, և այլնիւր գոցուին: Բանակն յամին 1857 ունէր 12,000	կանոնաւոր հետեակազօր, 4,000 կանոնաւոր հեծելազօր, 2,000 թնդանօթաձիգ, 100,000 գաւառական զօրք, և 80,000 անկանոն զօրք: բովանդակ 198,000 հոգիք:
--	---

Կատարած գեղազարդ աշուր գարնայնոյ:

Տուրնջեան հրանուտ աստղն ըզլերամբք խոնարհի,
 Եւ քաղցրաբուն Օւփիւռ հովտացն ի ծոցի
 Բթափ յածեալ ընդ դաշտորայս բոցակէզ
 Բզծաղկածին ցօղսն տեղայ ցիր ընդ սէզ:
 Արնճին երեսք ալեացն ի հողմ զովագին,
 Եւ եղեգանց ծայրք ի շրնչոյն մէտ կըքին:
 Սըփուն ըստուերք. ով դուք պուրակք հովանուտք,
 Կալ ընդ դալար ձերդ հովանեաւ ինձ թոյլ տուք:
 Թող հընչեսցեն ևս այս յետին մի նըւագ
 Քաղցր երգք մայրեաց եւ սահանաց կարկաչանք:
 Ի կատարաց լեռանց՝ մերձեալ հուսկ մըտին
 Դեռ ծիծաղի տիւ ընդ ծաղկունս իւրածին:
 Դետն ի գընացս ըսկայընթաց իւր ալեաց
 Պարզէ տակաւ ի փրփրադէզ ջուրս թափանց
 Բզթանձր եւ մոյգ կանաչ մայրեաց գետեզեր:
 Երշու նըւաղ զոստոց տերեւն հերձու դեռ:
 Բզբարձրաբերձ տանեաց քարամբք կապուտակ
 Յայտեն ի բաց պայծառ երփնից փայլքն յըստակ:
 Եւ հրակայծակ շանթք ապակւոյն ընդ անտառ՝
 Ըլացեալ աչաց թըւի հըրդեհ բոցալառ:
 Բհա գարնան խօսի երգիչն ի մայրւոյն,
 Եւ քաղցր երեկ գոգցես ածէ խանդս երգոյն:
 Հեշտ են նըւագքն եւ խանդակաթ դայլայլիկք,
 Եւ մինչ ախորժ ի լուր նորին կան մայրիք,
 Ի թուփ փըշուտ եւ ծեր կընճեացն առ արմին
 Սունջն Բրակնէ պարզէ ըզթելս ոստայնին:
 Յեզերս ալեաց անկեալ բըզիզն հողմալար
 Տըզզայ գընայ ըզճանապարհ իւր թափառ,
 Եւ զտերեւովք յածեալ ըզձիւք քաղցր հեշտի,
 Ի հուսկ ճաճանչս արփւոյն փայլեալ՝ մեռանի:
 Ի յրամարգին՝ նըժգեհ յափուքս իբրեւ զիս՝

Լ ընու ըզդաւատ յիւր գարնային դայլայլելիս :
 Բ զնապաստակ ըստ որջն ելեալ անըզդոյշ
 Ս իրօք մահու խոցէ որսորդն՝ եդեալ ուշ :
 Կ քաւն յըստուերս երեկորին անվեհեր
 Յարձազանգաց խընդրէ զմոլոր իւր ընկեր :
 Ո՛հ , զո՛ր ըզսիրտ ոչ վառեսցեն կաթոգին
 Լ ըսեմաստուեր ծագաց երկնից փայլք մըթին ,
 Լա այս շրփոթ խառնուրդ մաւրից ընդ արփւոյն ,
 Լ յս տըւընջեան տարտամ պայքար ընդ ցայգոյն ,
 Լ ըւաղ այս բոցք ցիր ըզլերամբք շըրջակայ ,
 Լ յս մուտք պայծառ՝ ուր արեգին փաղփեալ կայ
 Եւ ամն ոսկեհեր եւ պատմութեան շողջողուն ,
 Լ յրկինք տակաւ ներկեալ ի լուրթ մըթուլթիւն ,
 Լա ընդ կապուտ քօղով շիջեալ տիւ լուսոյն :

ՄԻՇՈՅ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՊՕԼՍՈՅ

(Տես երես 120)

Զուստինիանոսի կայսերութեան առաջին տարիները շատ փառաւոր եղան : Ընուանին Բելիսարիոս , որ արդէն ծերունւոյն : Զուստինիանոսի ժամանակ մեծ համբաւ հաներ էր , զինուորական փառաց բարձրագոյն աստիճանն հասաւ : Բայց մինչդեռ այս մեծ զօրավարը բարբարոսաց վրայ կը յաղթանակէր , մէկ սարսափելի դաւակցութիւն մը քիչ մնաց խռովութիւն պիտի հանէր Կոստանդնուպօլսոյ մէջ : Ըրդէն Կապոյանէն և Կանանլէն անդադար շփութութիւններ կը հանէին մայրաքաղաքին մէջ : Զուստինիանոս Կապոյանէն կը պաշտպանէր , և Սկեռոփոր Կանանլէն : Կապոյանէն բոլորովին նոր կերպով սկսան մազերնին կտրել , և Պարսից նման մօրութիւն թողուլ : Թեզաւիքնին վարի կողմը նեղ ու վերի կողմը լայն հագուստ մը կը հագնէին : Իսկ

բաճկոննին , անդրավարտիքնին , ու ոտքի ամաննին հոնաց նման էին : Գլշերները ամէն տեսակ զինուք զարդարուած կը պտրտէին : Իսկ ցորեկը միայն հագուստներնուն տակն երկսայրի դաշոյն կը պահէին : Ըրդ Կոստանդնուպօլսոյ քաղաքապետը գլխաւոր քաղաքացեաց անդուլ բողոքներէն ստիպուած , ուզեց խստանալ այս կուսակցութեանց դէմ , որ կայսերական իշխանութեան կը հակառակէին : Ըն ատեն Կապոյանէն ու Կանանլէն մէջերնին փառաստան ու պաշտպանողական դաշնակցութիւն մը դրին , ժողովուրդն ալ հետերնին միաբանած զինարանները վազեցին ու որչափ զէնք գտան առին : Վերջն ալ հրատարակեցին թէ Զուստինիանոս կայսրութենէ ընկած է և Պրոբոսի տունն թագը . բայց անիկայ երբոր այսպիսի վտանգաւոր պատիւ մը յանձն չառաւ , տանը կրակ տնկին : Երջը գնացին ապստամբք Ընաստասայ եղբորորդին՝ Հիպպոկոթ գտան , ու զինքը կեսար անուանեցին և Զուստինիանոսի պահակապան զօրքը ձիարձակարանին մէջ ջարդեցին : Զուս.